

Позашкільна освіта та виховання крізь призму сьогодення

Григорій ПУСТОВІТ,

доктор педагогічних наук, професор, вчений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти АПН України

В умовах соціальних, політичних та економічних реформ, демократизації суспільства і гуманізації освіти значно підвищився попит дітей та їхніх батьків на додаткові освітні послуги, які загальноосвітня школа чи інші середні навчальні заклади не в змозі надати. Розв'язання цієї важливої проблеми полягає в необхідності створення освітньо-виховного поля, відкритої для будь-якої дитини системи соціалізації як найбільш демократичного і гнучкого засобу залучення навчального закладу, сім'ї і громадськості до співпраці у вихованні й розвитку дітей та підлітків. Саме така ідея є основою навчально-виховної діяльності позашкільних навчальних закладів, які сьогодні залишились чи не єдиними інститутами виховання зростаючої особистості за межами школи. Тому вони й покликані сприяти соціальній адаптації особистості до реалій життя [1].

Водночас варто зазначити, що за останнє десятиліття відбувся перехід від різноманітної за змістом і якістю позашкільної навчально-виховної роботи до логічно вибудованих на сучасних психолого-педагогічних теоріях, концепціях і підходах освіти та виховання підростаючого покоління. Це дало змогу залучити кожну дитину до індивідуальної і соціально значущої навчально-пізнавальної, пошукової, дослідницької і конструкторської діяльності та конкретної суспільно корисної, масової чи природоохоронної роботи. Аналіз ефективності діяльності позашкільних навчальних закладів України підтверджує той факт, що саме ця освітньо-виховна галузь була і є найбільш дієвим інститутом соціалізації дитини, її інтелектуального, духовного і фізичного розвитку, становлення як громадянина і патріота своєї держави.

Так, станом на 1 січня 2008 року в Україні діяли 1478 позашкільних навчальних закладів різних типів і 660 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, якими було охоплено 1546 тис. дітей, що становило 32,9% від загальної кількості дітей шкільного віку. У 2001 році цей показник становив лише 23,6%.

Однак сьогодні є багато важливих проблем, які треба терміново розв'язувати. Це насамперед недостатнє, а в деяких випадках мізерне фінансове й матеріально-технічне забезпечення галузі, що перешкоджає вдосконаленню навчально-матеріальної бази більшості позашкільних навчальних закладів, особливо районної і міської ланок (у 2008 році фінансування позашкільної освіти становило 4,0% від загального освітнього бюджету, тоді як у 1991 році – 4,4%). Недостатнім є рівень управлінської, економічної й правової підготовки керівників цих закладів; діяльність центрів патріотичного виховання, дитячо-

юнацьких клубів не координується, як і проведення масових заходів з учнівською молоддю для військово-патріотичного виховання. Підготовка майбутніх педагогів позашкільної освіти і виховання у вищих навчальних закладах здійснюється на неналежному науково-методичному рівні й за повної відсутності годин на педагогічну практику на базі позашкільних навчальних закладів різного профілю, що найближчими роками викличе значний дефіцит кваліфікованих педагогічних кадрів. Незважаючи на значні напрацювання з науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу в позашкільних закладах, посібники, навчально-методична література, дидактичні матеріали для учнів різного віку і для педагогів позашкільних та студентів вищих навчальних закладів видаються мізерними тиражами. Досі не створено достатнього соціального захисту учасників навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах. Усе це негативно впливає на темпи розвитку важливої освітньо-виховної галузі.

Водночас варто акцентувати увагу на ще одному важливому аспекті діяльності позашкільних навчальних закладів, який полягає в подоланні суперечностей між розумінням дітьми свого вільного часу як відпочинку і діяльністю такого закладу як інституту соціального виховання. Тому позашкільна освіта має виявляти найближчі перспективи розвитку особистості в різних соціальних й освітньо-виховних інститутах, де позашкільні навчальні заклади повинні стати центрами мотиваційного розвитку особистості, її самореалізації і професійного самовизначення. У такому контексті педагог позашкільного навчального закладу має підтримувати розвиток і становлення особистості у взаємодії процесів соціалізації й індивідуалізації. Виховання

в позашкільних навчальних закладах також є частиною процесу соціалізації, тобто спеціально організованого процесу засвоєння дитиною соціально визнаних цінностей, формування нормативних якостей особистості та зразків поведінки. На відміну від соціалізації як неперервного процесу, виховання є перервним, дискретним процесом, воно здійснюється планомірно, однак обмежене в часі і місці. Водночас виховання – це взаємодія, під час якої педагог як носій суспільного досвіду систематично діє для вдосконалення особистості і здебільшого будує свою діяльність на основі аналізу й опрацювання зворотної інформації про її результативність [2].

Важливим є й інший процес, характерний саме для позашкільних навчальних закладів, – індивідуалізація життєвого шляху зростаючої особистості. Це усвідомлення необхідне для духовного прозріння дитини, для самостійного й ефективного здобуття знань у сучасній диференційованій освіті, усвідомлення сенсу життя й визначення власного життєвого шляху [4]. У цьому контексті Мала академія наук України є пріоритетною формою позашкільної освіти як державно-громадське об'єднання учнівської молоді, що діє за підтримки й участі досвідчених педагогів, учених, Національної та галузевих академій наук України, Міністерства освіти і науки України, обласних, міських і районних органів управління освітою тощо.

Однак сьогодні є багато проблемних питань щодо подальшої діяльності МАН України. Серед них насамперед: фінансування за залишковим принципом; відсутність на державному рівні координаційної ради з питань діяльності МАН України, яка об'єднала б зусилля зацікавлених організацій і установ у вирішенні стратегічних завдань пошуку, підтримки, соціалізації науково обдарованої учнівської молоді як інтелектуального потенціалу нації; недосконалість законодавчих і нормативних актів щодо соціального захисту прав, інтересів юних дослідників. Тому для вдосконалення діяльності МАН України треба здійснити чимало важливих заходів, а саме: визначити конкретний підрозділ у структурі МОН України, який відповідав би за діяльність МАН; надати цьому позашкільному навчальному закладу приміщення, змінити форму його фінансування; розробити і затвердити на державному рівні нормативно-правове забезпечення статусу МАН України та систему заходів щодо соціального захисту прав юних дослідників, які мають здібності до подальшої науково-дослідницької діяльності і бажають продовжити навчання у ВНЗ України.

В останні десятиліття залучення дітей, учнівської і студентської молоді до діяльності різних дитячих і молодіжних клубів та громадських організацій (пластуни, козацата, скаути, історико-патріотичні, екологічні, краєзнавчі тощо) набуло позитивної динаміки. Водночас і ці об'єднання, як показує аналіз їхньої роботи, мають численні проблеми, зумовлені певними суперечностями. Серед них: стратифікація суспільства за різними показниками

якості життя, зокрема матеріальним статком різних категорій населення, що зумовлює нерівні можливості для доступу до культурно-освітніх установ; незадовільний стан педагогічної підтримки дитячої і молодіжної ініціативи; суперечливі виховні орієнтири різних соціальних інститутів; зниження рівня моральних вимог і соціального контролю найближчого соціуму; вікові ризики щодо соціального становлення сучасних школярів і студентської молоді. Крім цього, негативними явищами є несприятливий сімейний мікроклімат та міжособистісні конфлікти в колективі ровесників; невідповідність до самостійного життя випускників середніх навчальних закладів; відсутність у більшості навчальних закладів дитячих громадських організацій і колективних справ; недосконалість умов для творчого самовираження учнівської молоді; нав'язування культури сили, грошей і нігілістичного способу життя.

Отже, пріоритетними завданнями, які треба негайно вирішувати на всіх рівнях позашкільної освіти, є:

- дотримання органами управління освітою всіх рівнів, місцевими органами самоуправління статей Закону України «Про позашкільну освіту» [3];

- розширення мережі гуртків, секцій, клубів та інших творчих об'єднань з метою створення додаткових можливостей для духовного, інтелектуального і фізичного розвитку учнівської і студентської молоді, відкриття філій чи нових закладів, особливо в сільській місцевості;

- створення умов для змістовного дозвілля, що зумовлює потребу в діяльності позашкільних навчальних закладів як координаційних центрів виховної та організаційно-масової роботи в мікрорайоні, районі, місті, області;

- забезпечення якісної позашкільної освіти завдяки впровадженню типових навчальних планів і програм для гуртків за основними напрямками позашкільної освіти; зміцнення, модернізація і розвиток навчальної, матеріально-технічної бази, насамперед їх комп'ютеризація, шляхом поліпшення ресурсного забезпечення закладів за рахунок збільшення позабюджетних надходжень, раціонального використання бюджетних коштів; створення піклувальних рад позашкільних навчальних закладів;

- важливим напрямом роботи для формування майбутньої еліти залишається пошук, розвиток і підтримка обдарованої учнівської молоді;

- подальша підтримка і розвиток наукових товариств учнів, територіальних відділень Малої академії наук України;

- повне державне фінансове забезпечення Програми розвитку позашкільних навчальних закладів на 2010–2014 роки;

- поліпшення кадрового і науково-методичного забезпечення позашкільних навчальних закладів;

- відповідно до потреб суспільства здійснювати взаємодію та співпрацю позашкільних навчальних закладів із загальноосвітніми, професійно-технічними та вищими навчальними закладами, установами і громадськими організаціями;

– здійснення заходів для створення умов щодо обміну інформацією з міжнародними позашкільними освітніми організаціями і спілками.

Пріоритетність вирішення цих завдань зумовлює необхідність визначення й обґрунтування напрямів спільної діяльності держави, навчальних закладів, педагогічної громадськості та батьків. У сучасній системі позашкільної освіти в Україні створено певну організаційно-педагогічну модель (педагогічну систему), яку визнали вчені, педагогічна громадськість і педагоги-практики. Але ефективно функціонувати вона може лише за умови дотримання певних ключових положень, серед яких необхідність здійснення за трьома рівнями побудови і реалізації її змісту.

I рівень – початковий. У його побудові насамперед треба врахувати індивідуальний рівень розвитку учнів, що має забезпечити вияв їхніх здібностей і нахилів, освітніх запитів, інтересів та вподобань. Зміст позашкільної освіти на цьому рівні має бути пропедевтично та загальнорозвивально спрямованим і, за потреби, розроблятися для учнів різного віку, які почали навчатись у гуртках позашкільних освітніх закладів.

II рівень – основний. На цьому рівні треба враховувати освітні стандарти навчальних предметів загальноосвітньої школи та комплекс додаткових якостей, яких мають набути учні за профілем навчально-виховної діяльності обраного ними гуртка, секції, клубу тощо. Зміст позашкільної освіти на цьому рівні має забезпечувати освітні запити учнів, які розпочали поглиблене вивчення різних напрямів взаємодії людини з навколишнім середовищем; розвиток творчого потенціалу особистості, її стійких інтересів та професійного самовизначення і, як результат, – формування інтелектуального, емоційно-ціннісного та діяльнісно-практичного компонентів її свідомості, моральної вихованості, що відповідає суспільним нормам.

III рівень – вищий. У побудові змісту позашкільної освіти учнів у межах цього рівня повинні враховуватись освітні стандарти навчальних предметів загальноосвітньої школи, комплекс уже набутих учнями додаткових знань, умінь, навичок у гуртках позашкільних навчальних закладів, а також ті компетентності, які будуть потрібні для продовження навчання за обраним профілем у вищому або професійно-технічному навчальному закладі. Отже, на цьому рівні має здійснюватися формування наукового світогляду особистості, ціннісної сфери, розвиток її здібностей і талантів у вільний від навчання час.

На практиці позашкільна освіта і виховання мають реалізовуватись за такими напрямками: *художньо-естетичним*, який забезпечує розвиток творчих здібностей, обдарувань та набуття вихованцями, учнями і слухачами практичних навичок, оволодіння знаннями вітчизняної і світової культури та мистецтва; *туристично-краєзнавчим*, який спрямовується на залучення вихованців, учнів і слухачів до активної діяльності з вивчення історії рід-

ного краю та довкілля, світової цивілізації, географічних, етнографічних, історичних об'єктів і явищ соціального життя, оволодіння практичними вміннями та навичками з туризму і краєзнавства; *еколого-натуралістичним*, який передбачає оволодіння вихованцями, учнями і слухачами знаннями про навколишнє середовище, формування екологічної культури особистості, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи та інших біологічних напрямів, формування знань, навичок у галузях сільського господарства: квітництві, лісництві, садівництві, бджільництві; *науково-технічним*, який забезпечує набуття вихованцями, учнями і слухачами техніко-технологічних умінь та навичок, розширення наукового світогляду, підготовки до активної науково-дослідницької діяльності, оволодіння сучасною технікою та технологіями; *дослідницько-експериментальним*, який сприяє залученню вихованців, учнів і слухачів до науково-дослідницької, експериментальної, конструкторської та винахідницької роботи в різних галузях науки, техніки, культури і мистецтва, а також створенню умов для виявлення, творчого самовдосконалення, розвитку і підтримки талантів та обдарувань; *фізкультурно-спортивним*, або *спортивним*, який забезпечує розвиток фізичних здібностей вихованців, учнів і слухачів, необхідні умови для повноцінного оздоровлення, загартування, змістовного відпочинку і дозвілля, занять фізичною культурою і спортом, підготовку спортивного резерву для збірних команд України, набуття навичок здорового способу життя; *військово-патріотичним*, який передбачає належний рівень підготовки вихованців, учнів і слухачів до військової служби, виховання патріотичних почуттів та громадянської відповідальності; *бібліотечно-бібліографічним*, спрямованим на поглиблення пізнавальних інтересів вихованців, учнів і слухачів, підвищення їхньої інформаційної культури, набуття навичок і вмінь орієнтуватися в потоці інформації, що постійно зростає; *соціально-реабілітаційним*, який забезпечує соціальне становлення та розвиток інтересів, здібностей, нахилів, потреб у самореалізації вихованців, учнів і слухачів, їхню підготовку до активної професійної та громадської діяльності, організацію цікавого дозвілля; *оздоровчим*, тобто створення необхідних умов для змістовного відпочинку та оволодіння вихованцями, учнями і слухачами знаннями про здоровий спосіб життя, організація їх оздоровлення, набуття і закріплення навичок, зміцнення особистого здоров'я і формування гігієнічної культури особистості; *гуманітарним*, який забезпечує розвиток здібностей, обдарувань, практичних навичок вихованців, учнів і слухачів, оволодіння знаннями з основ наук соціально-гуманітарного циклу [там само].

Охарактеризовані проблеми вдосконалення змісту позашкільної освіти й напрями його реалізації в навчально-виховному процесі позашкільних закладів освіти можна розв'язати лише за умов: роз-

роблення цілісної програми виховання дітей і молоді на засадах соціальної компетентності, духовності і патріотизму, розвитку закладів культури, особливо на районному, селищному та сільському рівнях; відродження гурткових форм роботи і спортивних секцій у середніх загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих навчальних закладах у позаурочний та позааудиторний час, охоплення ними насамперед дітей і молоді різних груп ризику; створення підліткових клубів за місцем проживання; активізації громади і розгортання соціально-педагогічної діяльності за місцем проживання та навчання дітей і молоді; поширення досвіду патріотичного виховання і самовиховання, якого набула національна скаутська організація «Пласт»; посилення уваги учнівської молоді до краєзнавчої діяльності; розвитку учнівського і студентського самоврядування; залучення учнівської і студентської молоді до розроблення та реалізації молодіжних соціальних проектів благодійницької, екологічної і культурологічної спрямованості, до волонтерської роботи; спрямування діяльності малих груп школярів і студентів на базові соціальні цінності; запровадження соціального контролю за діяльністю розважальних закладів і дотриманням вимог щодо моральності змісту публікацій засобів масової інформації, до яких має доступ учнівська і студентська молодь; розроблення і реалізації програми підготовки молоді до сімейного життя і підвищення педагогічної культури батьків, кандидатів у прийомні батьки та батьків-вихователів; забезпечення соціально-педагогічного супроводу прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу, сімейно орієнтованих будинків, у яких влаштовують дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; створення програм соціально-педагогічного супроводу випускників інтернатних закладів і неповнолітніх засуджених (яких через кілька місяців звільнять з місць позбавлення волі) у соціальних гуртожитках; розвитку педагогічної анімації; проведення в дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах регулярних фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів; створення системи моніторингу та контролю за дотриманням прав дітей в Україні; удосконалення процедури оцінювання ефективності програм, заходів для дітей; забезпечення підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів для роботи з дітьми в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, з дітьми та їхніми батьками за місцем проживання з урахуванням найкращих сучасних міжнародних і вітчизняних надбань [4].

Ефективне розв'язання проблем позашкільних навчальних закладів можливе завдяки реалізації на практиці таких провідних напрямів (шляхів) подальшого розвитку системи позашкільної освіти і виховання:

- **організаційно-педагогічний напрям**, у межах якого позашкільні навчальні заклади разом із загальноосвітніми школами, професійно-технічними і вищими навчальними закладами мають ство-

ривати в регіонах України різномірневу і водночас цілісну освітньо-виховну систему, яка індивідуалізуватиме інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток молоді людини в межах єдиного освітнього і соціокультурного простору держави. За таких умов навчальні заклади зможуть забезпечувати динамічність, диференціацію та індивідуалізацію навчально-виховного процесу як соціального явища, що є природною складовою життя і дасть змогу ефективно розкривати й реалізувати життєві та освітні потреби на основі врахування наступності змісту різних рівнів освіти з огляду на еволюцію свідомості особистості та урізноманітнення її життєдіяльності [5];

- **функціонально-змістовий напрям**, у межах якого позашкільні навчальні заклади мають забезпечити ефективну соціалізацію особистості, тобто створити ефективні умови інтеріоризації знань, іншої інформації та суспільного досвіду в спільній діяльності учнівського і педагогічного колективів (навчально-пізнавальної, діяльнісно-практичної, комунікативної). Логічним продовженням є гуманістична функція позашкільної освіти, виконання якої забезпечить створення комфортних умов для самореалізації й самоствердження особистості, задоволення її інтелектуальних і духовних потреб та особистої свободи, захисту прав дитини, поваги до неї та визнання її гідності.

Для виникнення в регіонах України різномірневої і водночас цілісної освітньо-виховної системи важливою є культурологічна функція позашкільної освіти. Саме завдяки їй має здійснюватися трансформація, відтворення і збереження у свідомості особистості досягнень вітчизняної і світової культури, культури спілкування на рівні сім'ї, учнівського і студентського колективу, громади. Актуальним є забезпечення рівного доступу до якісної освіти в позашкільному навчальному закладі. Це створить комфортні умови для здобуття дітьми й учнівською молоддю додаткових знань, умінь та навичок за інтересами, сприятиме розвитку, стимулюванню та реалізації їхнього духовного і творчого потенціалу, професійному самовизначенню та допрофесійній, а інколи і професійній підготовці особистості [там само];

- **науково-методичний напрям**, у межах якого розв'язання визначених проблем має забезпечити вдосконалення якості позашкільної освіти, а отже, розширення і поглиблення змісту здобутих додаткових знань, сформованих умінь і навичок учнів і, як результат, досягнення необхідного рівня функціональної адаптації особистості до умов сучасного суспільства відповідно до її індивідуальних особливостей, інтересів та потреб. Реалізація цього напрямку має забезпечити: розвиток учнів на всіх рівнях позашкільної освіти, де провідним є формування здатності самостійно навчатися; створення умов для залучення до активної навчально-пізнавальної, соціально значущої діяльності кожної дитини; формування творчої особистості учня; набуття учнями

навичок пошукової і дослідницької діяльності, які сприяють розвитку критичного мислення і забезпечують становлення науково-інноваційного типу особистості; підвищення мотивації до спільної діяльності у групі, розвиток комунікаційно-діалогових компетентностей; формування в учнів уявлень про діалог культур як безальтернативну філософію функціонування сучасного соціокультурного середовища. Необхідно посилити психолого-педагогічний, науково-методичний супровід навчально-виховного процесу, зокрема активізувати створення відповідних підручників, іншої навчально-методичної літератури у вищих педагогічних навчальних закладах, інститутах післядипломної педагогічної освіти, що має значно підсилити ефективність підготовки педагогічних кадрів для роботи в позашкільних навчальних закладах різних типів;

• **структурно-організаційний напрям**, у межах якого розвиток системи позашкільної освіти буде прогресивним за умови збереження й оптимізації мережі позашкільних навчальних закладів з поступовим зростанням їхньої кількості, інших освітньо-виховних осередків позашкільної роботи, особливо в містах, районних центрах та на базі сільських шкіл для повнішого охоплення молоді і поєднання якісніших освітніх послуг, модернізації навчально-матеріальної бази цих закладів, створення умов безкоштовного або ж пільгового користування культурно-оздоровчими та спортивними установами тощо.

Література

1. Пустовіт Г.П. Соціалізація підлітків у процесі гурткової роботи у позашкільному навчальному закладі // Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2005. – №3. – С. 36–44.
2. Кононко О.Л. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 87–88.
3. Закон України «Про позашкільну освіту» / Освіта України. Нормативно-правові документи. – К.: Міленіум, 2001. – С. 227–263.
4. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні / Освіта України. – №94 (від 3.12. 2004 р.). – С. 6–10.
5. Пустовіт Г.П. Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1–9 класів у позашкільних навчальних закладах: Монографія. – К.–Луганськ: Альма-матер, 2004. – 540 с.

Анотації

У статті здійснено аналіз сучасного стану позашкільної освіти й виховання в Україні, визначено основні суперечності та шляхи їх подолання.

В статті дана характеристика сучасного стану зовнішньої освіти й виховання в Україні, визначено основні суперечності та шляхи їх подолання.

The article gives the characteristics of the modern state of the out-of-school education and education in Ukraine, defines the fundamental contradictions and their solutions.

Студенти переймають досвід Фінляндії в галузі екології та гендерної політики

У Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, на базі Інституту природничо-географічної освіти та екології, відбулася презентація спільного українсько-фінського проекту «Вивчення, популяризація і використання досвіду європейських країн з екології та гендерної політики на прикладі Фінляндії», яку підготувала і провела Громадська організація «Фундація «Національні наукові, спортивні, культурно-мистецькі зв'язки українського та фінського народів «Київ–Тампере» за підтримки Посольства Фінляндії в Україні.

Семинар, який відбувся в рамках презентації, відкрили ректор НПУ Віктор Андрущенко, Надзвичайний і Повноважний Посол Фінляндії в Україні Крістер Міккелссон, Голова Союзу жінок України Валентина Самсоненко-Семенюк та другий секретар Посольства Фінляндії в Україні Оуті Ісотало.

Проект працює у двох актуальних для сучасного суспільства напрямках: екології та гендерної рівності. Це постійно діючий семінар, який поширює досвід Скандинавських країн, зокрема Фінляндії, в Україні. Серед запланованих тем – сталий розвиток міських поселень, енергозбереження, створення екологічної мережі, екологічна освіта, чисті технології та «зелений» туризм. Семінар ставить також своїм завданням ознайомити громадян з діяльністю Української Гельсінської спілки щодо дотримання прав людини та з питаннями гендерної політики.

У заході взяли участь студенти географічного, біологічного та хімічного факультетів університету, чия майбутня професійна діяльність пов'язана з охороною довкілля, екологічним туризмом, чистими технологіями й енергозбереженням, а також провідні викладачі кафедри фізичної географії і геоекології, спеціалізацій «Міжнародне екологічне співробітництво» та «Гендерна політика» кафедри соціальної географії, представники владних структур, громадських і політичних організацій та ін.

Як наголосив ректор НПУ В.П. Андрущенко, «саме поняття екології належить до тих фундаментальних цінностей, у збереженні і дотриманні яких зацікавлені всі. Незалежно від матеріального статусу чи статусу – ми всі дихаємо одним повітрям. Покращення екологічної ситуації – необхідна умова для продовження життя цивілізації».

Євгенія Клименко,
прес-служба НПУ імені М.П. Драгоманова